VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Muistio

Landes Sonja (VNK)

26.6.2025

EU/17/2025
EU/17/2025-VNK-40

Eurooppa-neuvosto 26. kesäkuuta 2025

Eurooppa-neuvoston keskusteli Ukrainasta, Lähi-idästä, Euroopan turvallisuudesta ja puolustuksesta, EU:n roolista maailmassa, kilpailukyvystä, muuttoliikkeestä, Moldovasta ja Länsi-Balkanista, sisäisestä turvallisuudesta ja varautumisesta sekä muista aiheista. Suomea kokouksessa edusti pääministeri Petteri Orpo.

Eurooppa-neuvosto vaihtoi näkemyksiä Ukrainan tilanteesta presidentti Volodymyr Zelenskyin kanssa videoyhteydellä. Ukrainan osalta annettiin Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät, joita tuki 26 valtion tai hallituksen johtajaa, jotka vahvistivat tukensa Ukrainalle.

Eurooppa-neuvosto kävi puolustuksesta perusteellisen keskustelun ja toisti tavoitteensa kehittää puolustusvalmiuttaan merkittävästi seuraavan viiden vuoden aikana. Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset Euroopan ja maailmanlaajuiseen turvallisuuteen muuttuvassa ympäristössä muodostavat Euroopan unionille eksistentiaalisen haasteen.

Eurooppa-neuvosto keskusteli Lähi-idän ajankohtaisesta tilanteesta, erityisesti Gazan humanitaarisesta tilanteesta sekä Israelin ja Iranin välisestä jännitteestä.

EU maailmassa -asiakohdan alla Eurooppa-neuvosto keskusteli kolmansien maiden kanssa pidettävien tulevien huippukokousten valmisteluista ja suhteista kumppaneihin nykyisen poliittisen ja taloudellisen maailmantilanteen yhteydessä.

Kilpailukyvyn osalta Eurooppa-neuvosto keskusteli talouden kehityksestä ja kehotti parantamaan edelleen EU:n kilpailukykyä, myös innovoinnin avulla, edistämällä Euroopan teknologista johtoasemaa. Eurooppa-neuvosto vahvisti sitoutumisensa sisämarkkinoiden tavoitteisiin ja toisti kehotuksensa poistaa jäljellä olevat esteet erityisesti palvelujen ja tavaroiden alalla.

Esillä kokouksessa olivat myös varautuminen, hybriditoiminta, muuttoliike ja sisäinen turvallisuus. Lisäksi esillä olivat Moldova ja Länsi-Balkan sekä muut aiheet kuten ajankohtaiset ulkosuhdeaiheet.

Ukrainaa koskien Eurooppa-neuvosto kävi keskustelun Ukrainan presidentin Volodymyr Zelenskyin kanssa. Ukrainan osalta annettiin Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät, joita tuki 26 valtion tai hallituksen johtajaa. Näissä päätelmissä Eurooppa-neuvosto palautti mieleen aiemmat päätelmänsä ja toisti tukensa sellaiselle kattavalle, oikeudenmukaiselle ja kestävälle rauhalle Ukrainassa, jonka perustana ovat YK:n peruskirjan periaatteet ja kansainvälinen oikeus. Eurooppa-neuvosto tuomitsi jyrkästi Venäjän jatkuvat pommitukset siviilejä ja siviili-infrastruktuuria vastaan ja vaatii täydellistä, ehdotonta ja välitöntä tulitaukoa. Se kehotti Venäjää osoittamaan todellista poliittista tahtoa lopettaa hyökkäyssotansa, hyväksymään tällaisen tulitauon ja käymään merkityksellisiä

neuvotteluja. Eurooppa-neuvosto vahvisti jatkuvan ja vankkumattoman tukensa Ukrainan itsenäisyydelle, suvereniteetille ja alueelliselle koskemattomuudelle maan kansainvälisesti tunnustettujen rajojen sisällä. Eurooppa-neuvosto kehotti jäsenvaltioita tehostamaan edelleen toimia, joilla vastataan Ukrainan kiireellisiin sotilaallisiin ja puolustustarpeisiin. Euroopan unioni aikoo yhdessä kumppaneidensa kanssa päättäväisesti rajoittaa Venäjän kykyä jatkaa hyökkäyssotaansa ja kehotti neuvostoa hyväksymään viipymättä uuden pakotepaketin. Eurooppa-neuvosto tuomitsi jyrkästi kolmansien maiden sekä niissä vaikuttavien toimijoiden ja yhteisöjen tuen, jonka avulla Venäjä voi jatkaa hyökkäyssotaansa Ukrainaa vastaan. Euroopan unioni aikoo edelleen antaa Ukrainalle säännöllistä ja ennakoitavissa olevaa pitkän aikavälin rahoitustukea. Eurooppa-neuvosto vahvisti, että EU on vakaasti sitoutunut toimiin, joilla varmistetaan täysi vastuuvelvollisuus sotarikoksista ja muista vakavimmista rikoksista Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan yhteydessä. Eurooppa-neuvosto toisti, että Ukrainalla on YK:n peruskirjaan ja kansainväliseen oikeuteen perustuva luonnollinen oikeus valita oma tiensä. Euroopan unioni tukee edelleen vankkumattomasti Ukrainan tietä kohti EU-jäsenyyttä.

Lähi-idän osalta Eurooppa-neuvosto palautti mieleensä aiemmat päätelmänsä ja keskusteli Lähi-idän tilanteesta ja viimeaikaisista tapahtumista, erityisesti Gazan katastrofaalisesta humanitaarisesta kriisistä ja Iraniin liittyvistä viimeaikaisista tapahtumista. Eurooppa-neuvosto vaati, että on saatava välitön tulitauko ja että kaikki panttivangit on vapautettava ehdoitta ja sen myötä lopetettava vihollisuudet pysyvästi. Se piti valitettavana Gazan vakavaa humanitaarista tilannetta, siviiliuhrien määrää ja nälkiintymisen tasoa. Eurooppa-neuvosto kehotti Israelia lopettamaan täysin Gazan saarron, sallimaan humanitaarisen avun välittömän ja esteettömän pääsyn ja keskeytymättömän jakelun kaikkialle Gazaan. Euroopan unioni on edelleen tiukasti sitoutunut pysyvään ja kestävään rauhaan, joka perustuu kahden valtion ratkaisuun.
Iranin osalta Euroopan unioni on edelleen vahvasti sitoutunut rauhaan, turvallisuuteen ja vakauteen Lähi-idässä. Eurooppa-neuvosto oli tyytyväinen vihollisuuksien lopettamiseen ja kehotti kaikkia osapuolia noudattamaan kansainvälistä oikeutta, osoittamaan maltillisuutta ja pidättymään toimista, jotka voisivat johtaa tilanteen uuteen kärjistymiseen. Euroopan unionin kanta on aina ollut se, ettei Iranin saa koskaan antaa hankkia ydinasetta ja että sen on noudatettava ydinsulkusopimuksen mukaisia oikeudellisesti sitovia ydinalan valvontasitoumuksia.
Syyrian osalta Eurooppa-neuvosto oli tyytyväinen Syyrian vastaisten taloudellisten pakotteiden äskettäiseen keskeyttämiseen osana Euroopan unionin asteittaista ja peruutettavissa olevaa lähestymistapaa. Se muistutti rauhanomaisen ja osallistavan, ulkomaisesta sekaantumisesta vapaan siirtymän merkityksestä Syyriassa.
Libanonin osalta Eurooppa-neuvosto toisti Euroopan unionin tuen Libanonin kansalle ja oli tyytyväinen uusien viranomaisten pyrkimyksiin vakauttaa taloudellinen ja turvallisuustilanne. Se tuki Libanonin valtion suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta ja palauttaa mieleen YK:n väliaikaisten rauhanturvaajajoukkojen (UNIFIL) erittäin tärkeän vakauttavan roolin Etelä-Libanonissa.

Euroopan puolustuksen ja turvallisuuden osalta Eurooppa-neuvosto toisti, että Euroopasta on tultava suvereenimpi, sen on otettava suurempi vastuu puolustuksestaan ja valmistauduttava paremmin toimimaan välittömien ja tulevien haasteiden ja uhkien edessä ja vastaamaan niihin itsenäisesti ja koordinoidusti 360 asteen lähestymistavan mukaisesti. Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset Euroopan ja maailmanlaajuiseen turvallisuuteen muuttuvassa ympäristössä muodostavat Euroopan unionille eksistentiaalisen haasteen. Eurooppa-neuvosto tarkasteli aiempien päätelmiensä täytäntöönpanon edistymistä saavuttaakseen tavoitteensa kasvattaa ratkaisevasti Euroopan puolustusvalmiutta seuraavien viiden vuoden kuluessa.
Eurooppa-neuvosto korosti, että on tarpeen edelleen lisätä merkittävästi Euroopan puolustus- ja turvallisuusmenoja sekä tehdä yhdessä parempia investointeja, ottaen myös huomioon Naton huippukokouksessa kesäkuussa 2025 annettu sitoumus. Eurooppa-neuvosto pyysi lainsäätäjiä tarkastelemaan pikaisesti ehdotusta puolustukseen liittyvien investointien edistämisestä EU:n talousarviossa ja muistutti, että on tärkeää mobilisoida yksityistä rahoitusta puolustusteollisuudelle. Eurooppa-neuvosto korosti, että EU:n kaikkien maa-, ilma- ja merirajojen puolustus edistää koko Euroopan turvallisuutta, erityisesti EU:n itärajalla, kun otetaan huomioon Venäjän ja Valko-Venäjän aiheuttamat uhkat. Eurooppa-neuvosto pyysi komissiota ja ulkoasiainedustajaa esittämään uusia ehdotuksia sotilaallisen liikkuvuuden vahvistamiseksi, jotta puolustustarvikkeita ja henkilöstöä voidaan siirtää tehokkaasti unionin alueella. Eurooppa-neuvosto korosti, että on tärkeää tehdä yhteistyötä ulko- ja turvallisuuspoliittiset tavoitteemme jakavien samanmielisten kumppaneiden kanssa.

EU maailmassa -asiakohdan alla Eurooppa-neuvosto keskusteli kolmansien maiden kanssa pidettävien tulevien huippukokousten valmisteluista ja suhteista kumppaneihin nykyisen poliittisen ja taloudellisen maailmantilanteen yhteydessä.

Kilpailukyvyn osalta Eurooppa-neuvosto keskusteli talouden kehityksestä ja kehotti parantamaan edelleen EU:n kilpailukykyä, myös innovoinnin avulla, edistämällä Euroopan teknologista johtoasemaa, erityisesti murrosteknologioissa, ja kuromalla EU:n tuottavuuskuilun umpeen, syventämään sisämarkkinoita ja vahvistamaan unionin teollista perustaa, varmistaen tasapuoliset toimintaedellytykset. Eurooppa-neuvosto vahvisti sitoutumisensa sisämarkkinoiden tavoitteisiin ja toisti kehotuksensa poistaa jäljellä olevat esteet erityisesti palvelujen ja tavaroiden alalla.

Eurooppa-neuvosto vahvisti, että erityistä huomiota olisi kiinnitettävä haasteisiin, jotka kohdistuvat perinteisiin teollisuudenaloihin. Eurooppa-neuvosto muistutti, että on tärkeää edistää päättäväisesti säästö- ja investointiunionia. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto pyysi neuvostoa, komissiota ja Euroopan keskuspankkia, tapauksen mukaan euroryhmän kanssa, jatkamaan työtä euron kansainvälisen aseman vahvistamiseksi. Eurooppa-neuvosto korosti kunnianhimoisen ja horisontaalisen yksinkertaistamis- ja paremman sääntelyn agendan keskeistä merkitystä Euroopan kilpailukyvyn kannalta. Eurooppa-neuvosto korosti jälleen, että on tärkeää rakentaa ennen vuotta 2030 aito energiaunioni ja täysin yhdentyneet ja yhteenliitetyt EU:n energiamarkkinat. Eurooppa-neuvosto toisti, että energiariippuvuuksien vähentäminen on tärkeää Euroopan kilpailukyvylle ja strategiselle riippumattomuudelle. Eurooppa-neuvosto keskusteli eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yhdennetyistä maakohtaisista suosituksista horisontaaliasiakirjan pohjalta. Eurooppa-neuvosto oli tyytyväinen siihen, että Bulgaria täyttää kaikki perussopimuksessa vahvistetut lähentymisperusteet ja kannatti komission ehdotusta, että Bulgaria ottaisi euron käyttöön 1. tammikuuta 2026.

Muuttoliikkeen osalta Eurooppa-neuvosto tarkasteli edistymistä aiempien päätelmiensä toimeenpanossa ottaen huomioon komission puheenjohtajan hiljattaisen kirjeen. Eurooppa-neuvosto palautti mieleen, että EU aikoo päättäväisesti vahvistaa turvallisuutta ulkorajoillaan ja varmistaa niiden tehokkaan valvonnan EU:n ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

Moldovan tasavallan osalta Eurooppa-neuvosto odotti mielenkiinnolla 4. heinäkuuta 2025 pidettävää ensimmäistä Moldovan ja EU:n huippukokousta, toisti Euroopan unionin tukevan voimakkaasti Moldovan tasavallan suvereniteettia, alueellista koskemattomuutta, selviytymiskykyä ja talouden kehitystä sekä toisti Euroopan unionin vankkumattoman tuen Moldovan tasavallan liittymisprosessille.

Eurooppa-neuvosto keskusteli Länsi-Balkanin tilanteesta ja palautti mieleen aiemmat päätelmänsä. Euroopan unioni jatkaa tiivistä yhteistyötä Länsi-Balkanin kumppanien kanssa ja tukee niiden uudistuspyrkimyksiä tiellä kohti liittymistä Euroopan unioniin.

Sisäisen turvallisuuden osalta vakava ja järjestäytynyt rikollisuus ja terrorismi, radikalisoituminen ja väkivaltaiset ääriliikkeet verkossa ja sen ulkopuolella uhkaavat merkittävästi Euroopan kansalaisia ja jäsenvaltioiden turvallisuutta. Eurooppa-neuvosto kehotti EU:n toimielimiä ja jäsenvaltioita ottamaan käyttöön kaikki asiaankuuluvat politiikan alat kansallisella ja EU:n tasolla ja hyödyntämään täysimääräisesti kaikkia olemassa olevia välineitä näiden ilmiöiden torjumiseksi.

Varautumisen osalta Eurooppa-neuvosto pani merkille Euroopan varautumisunionistrategiasta annetun tiedonannon. Eurooppa-neuvosto vahvisti tämän kysymyksen tärkeyden ja kiireellisyyden ja kannusti jäsenvaltioita parantamaan selviytymiskykyään, varautumistaan ja kriisien ehkäisy- ja kriisinhallintavalmiuksiaan yhdenmukaisella tavalla kaikki uhat ja koko yhteiskunnan kattavan lähestymistavan mukaisesti. Eurooppa-neuvosto kehotti neuvostoa ja komissiota jatkamaan työtä, joka koskee EU:n politiikkojen vaikutusta selviytymiskykyyn ja varautumiseen asiaankuuluvilla aloilla, kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokyky mukaan lukien, ottaen huomioon jäsenvaltioiden vastuut ja toimivallan. Se muistuttaa erityyppisten kriisien erityispiirteistä ja jäsenvaltioiden keskeisestä vastuusta tällaisten kriisien hallinnassa.

Hybriditoiminnan osalta Eurooppa-neuvosto tuomitsi jyrkästi kaikentyyppiset hybriditoimet Euroopan unionia ja sen jäsenvaltioita sekä sen kumppaneita vastaan. Se tuomitsi erityisesti Venäjän jatkuvan hybridikampanjan, johon kuuluu sabotaasia, kriittisen infrastruktuurin häirintää, kyberhyökkäyksiä, tiedonmanipulointia ja häirintää sekä yrityksiä heikentää demokratiaa.

Muiden asioiden alla Eurooppa-neuvosto käsitteli Mustanmeren tilannetta, sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä, globaalia agendaa sekä ajankohtaisia ulkosuhdeaiheita ml. Libyan ja Sahelin tilanteita.

Lisäksi Eurooppa-neuvosto juhlisti Schengenin sopimuksen allekirjoittamisen 40-vuotispäivää.
Eurooppa-neuvosto juhlisti kolmea keskeistä virstanpylvästä Euroopan unionin historiassa: Espanja ja Portugali allekirjoittivat liittymissopimuksensa 40 vuotta sitten, Itävalta, Suomi ja Ruotsi liittyivät EU:hun 30 vuotta sitten ja Bulgaria ja Romania allekirjoittivat liittymissopimuksensa 20 vuotta sitten.

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi